

17. ÉVFOLYAM 2. SZÁM
2020. DECEMBER 23.

VASI MÉRNÖK

TER

HÁZUNK TÁJA A TAGGYÜLÉSRŐL

4-5

6-8

ANNO
TÍZ ÉVE TÖRTÉNT...

KÖNYV A VÖRÖSISZAP-KATASZTRÓFÁRÓL

ANNO
9

10-11

VILÁGJÁRÓ
ÁRVÍZ, AMI SOKAT VITT, ÉS SOKAT HOZOTT

KÖZ-TÉR VÁROSI KÖZLEKEDÉS MEGÚJÍTÁSA

12-13

14-15

EZ TÖRTÉNT
KÖNYV A HALÁTJÁRÓKRÓL
A VÍZÉPÍTÉSI ÉS VÍZGAZDÁLKODÁSI SZAKCSOPORT TOVÁBBKÉPZÉSE

JUBILEUM 60 ÉVES A VASITERV

16-17

18-19

HIVATAL
AZ „EGYSZERŰ BEJELENTÉS
AZ ÉPÜLETENERGETIKAI SZABÁLYOZÁS VÁLTOZÁSAI 2021-TŐL

EMLÉKEZZÜNK GAÁL FERENC

20-21

A KARÁCSONYI FALRA

Nádor István

Manapság a vírus sötét árnyékában végezzük munkánkat, életünket, éljük napjainkat. Nem egyszerű, és, hogy őszinte legyek, nekem nem is igen tetszik ez az online világ, a home office, mint munkahely. Tudom, értem és elfogadom, hogy a nagyobb baj elkerülése miatt kell a maszk, a szociális távolságtartás. Azonban attól tartok, hogy ez a karantén-világ tovább amortizálja az amúgy is leépülőben lévő emberi kapcsolatainkat, tovább digitalizálódunk. Mert ez a veszély eddig is leselkedett ránk, most „csak” tovább fokozódott. Immár nemcsak fizikai, hanem lelki veszélyhelyzettel is szembe kell néznünk. Bár, mi mérnökök hivatásunkból adódóan az átlagnál jobban vonzódunk a technikai vívmányokhoz, mégsem szeretném, ha már a belátható jövőben a Mészáros család MZ/X-e módjára kommunikálnánk. Nagyon szeretném, ha az emberi kapcsolatok nem korszakosulnának tovább, és támaszai maradhatnának az emberek közötti együttérzésnek, amiről Karácsony előtt különösen sokat beszélünk. Következzen egy történet, mely igazán jól példázza a krisztusi gondolat mai megnyilvánulását, egy történet, mely méltó a mérnökök lapjába karácsonyi köszöntőnek. Íme:

„Éppen a lagúnák városában, Velencében ittuk a hihetetlenül ízletes olasz kávékat, mikor egy férfi lépett be a Cafeteriába. A pincérnek a következő rendelést adta le: két kávéért, egyet a saját részére, egyet pedig a „falra”. Elkezdtek figyelni a történéseket, és nagy csodálkozással azt láttuk, hogy a férfinak egy kávéért hozott a pincér, pedig biztosan láttuk, hogy kettőt fizetett. Miután ez a férfi elhagyta a kávézót, a pincér egy papírt vett elő, és ráírta: „egy csésze kávé”, majd a lapot kitette a falra. Ahogy ott ültünk, észrevettük, hogy két másik férfi is jött, akik három kávéért fizettek, kettőt ittak meg, és egy újabb cetli került a falra „egy csésze kávé” felirattal. Ez valami egészen érthetetlen volt számunkra. Megittuk a kávékat, befejeztük a beszélgetést, kifizettük a számlát, és elhagytuk a kávézót.

Néhány nappal később újra ebben a kávézóban szürcsölgöttünk. Ekkor egy rosszul öltözött ember lépett be, megnézte a falat, és a bárpult-hoz sétált. Leült, és ennyit mondott: „Egy csésze felfüggesztett kérek!” Azonnal kitöltötte neki egy csésze eszpresszót, olyan nyugodtan, mint minden más vendégnek, sőt, még jó reggelt is kívántak neki. A férfi megitta a kávé, megköszönte, és egy centet se fizetve távozott. Ekkor a pincér levette az egyik papírlapot a falról, és a szemetesbe dobta. Mi pedig megértettük az egészet! Mellbevágó volt, amit láttunk, ez a szegények felé irányuló tisztelet. Felmelegítette a lelkünket, és el kell ismernem könnybe lábadt szemünk. Az egészben az a legfontosabb, hogy a rászorulónak nem kell megalázkodnia, könyörögnie azért, amit talán nem engedhetne meg magának. Egyszerűen

Advent 2020-ban

benéz és látja, hogy van „szabad kávé” a falon, kikéri, a személyzet pedig olyan természetesen szolgálja fel neki, mint bármelyik más (fizető) vendégnek. Mert a kávé már kifizették. Senki sem lesz szegényebb, senkit sem csapnak be, ellenben a szegény örül annak a csésze kávénak. Így lesz a világ egy kissé szebb, kedvesebb és melegebb.”

Így Karácsony előtt főként kíváncsi, és az Úr kedvére való, ha nemcsak a saját dolgainkkal, örömeinkkel és bánatainkkal, megrendeléseinkkel, bevételeinkkel és kiadásainkkal foglalkozunk. Legalább ilyenkor gondoljunk a nehezebb életet élő embertársainkra is. Tegyük így,

kedves mérnöktársaim! Ez a szolidaritás talán abban is segít, hogy áttörjük a vírus ránk vetülő árnyékát. Az idei év, így az idei Karácsony is más, zárkózottabb, nehezebb lesz, mint az eddigiek. Persze ez csak a fizikai valóra igaz, hiszen lélekben ugyanúgy együtt lehetünk majd minden számunkra kedves emberrel.

Idén decemberben a vírus árnyéka és a karácsonyi csillag fénye is megküzd egymással, és hinnünk kell benne, sőt tennünk kell azért, hogy a fény győzzön az árnyék felett. Mérnök barátaim! Tegyük hát egy cédulát a karácsonyi falra: „Egy csésze szeretet és figyelem Érted, Neked!”

A TAGGYÜLÉSRŐL

Nádor István

A vírus szkeptikusoknak üzenem, ez a járvány olyan súlyos, hogy még a Vas Megyei Mérnöki Kamara szokásos májusi taggyűlése is őszre csúszott a nagyon helyénvaló korlátozások miatt. Sőt, a távolságtartási kötelezettség azt hozta, hogy nem is a székhelyünkön, hanem a Martineumban tartottuk meg összejövetelünket, ahol a nagyobb tér biztosította a szabályok betartását. Könyvet most is kaptak a taggyűlés résztvevői (Komondi Péter: „Mérnökök és építészek” című riportkötetét), de olyan még sosem volt, hogy az APTív jóvoltából FFP-2 típusú maszkot is kaptak az érkező mérnökök (azonnali használati kötelezettséggel!), és a kézfertőtlenítés is napirend előtti pont volt.

Taggyűlés 2020-ban: Maszkban, távolságtartással

A taggyűlés elején a taggyűlést megtisztelő mérnök kollégák a kamara nyár eleji közvélemény-kutatásának eredményéről kaptak tájékoztatást, melyről egy másik cikkünk szól. Aztán jött a száraz tényekre szorítókozó elnöki beszámoló, a még vírusmentes 2019-es tevékenységünkről. Íme, ennek kivonata:

- 2019. végén a Vas Megyei Mérnöki Kamarában 462 fő aktív státuszú tagot, illetve 216 fő felelős műszaki vezetőt, műszaki ellenőrt tartottunk nyilván.
- Kamaránk a mögöttünk álló év minden külső ellenőrzése szerint jogszerűen működött, ami alapkövetelmény egy köztestület esetében. Elnökségünk kilenc alkalommal ülésezett, mindannyiszor határozatképes volt, és 49 határozatot hozott.
- Működési alapidokumentumainkat a jogszabályi változásoknak és a kamara működési igényeinek megfelelően módosítottuk. Kitüntetési Szabályzatunkat módosítottuk.
- 2019. május 24-én megtartottuk a jogszabályi előírás szerint az éves taggyűlést. A kamara legfőbb fórumán 49 tagunk jelent meg, biztosítva a határozatképességet.
- Kamaránknál immár nyolc szakcsoport működik. A Hírközlési és Informatikai Szakcsoport

regionális szinten alakult meg, melyben Vas, Zala és Győr-Moson-Sopron megye szakemberei tömörülnek. A szakcsoport alakuló ülésére március 19-én, Szombathelyen, kamaránk székhelyén került sor. A regionális szakcsoport vezetőjének a Vas Megyei Mérnöki Kamara tagját, Rácz Istvánt választották az alakuló ülésen megjelentek.

- Kamaránknál továbbra is cél az ügyfélbarát működés, és ehhez a testületi, a titkári és az adminisztratív tevékenységben is maximálisan igazodtunk. Külön köszönet dr. Bánhidi Péter titkárunknak és Riha Katalin titkársági dolgozónknak a szolgálatkész munkáért.
- Kamaránk csatlakozott a megyei kamarák közti egyeztetési fórumot teremtő, Területi Elnökök Fórumához. A TEF első ülését Szekszárdon tartotta, alapidokumentumait augusztus 6-án, Szombathelyen írták alá a csatlakozott megyei elnökök.

■ Nádor István elnök a megyei kamarák delegáltjaként részt vesz a Magyar Mérnöki Kamara Alapszabály Előkészítő Bizottságának munkájában. A kilenc tagú bizottságot az országos küldöttgyűlés határozata hozta létre. A bizottság célja az elmúlt évtizedek tapasztalatait hasz-

nosító, korszerű, az alulról építkezés elvét szem előtt tartó, új MMK Alapszabály létrehozása.

- 2019-ben szakmai továbbképzést hét képzési alkalommal tíz mérnöki szakterület számára tartottunk, az összes résztvevő 581 fő volt. A képzések szervezéséért külön köszönet Szimandel Dezső és Tóthné Temesi Kinga elnökségi tagjainknak, valamint Riha Katalin titkársági dolgozónknak. Szakmai továbbképzéseink egy részén idén is részt vettek más megyék mérnökei is.
- A megyénkben kis létszámban művelt mérnöki szakterületek képviselőinek helyi képzését még nem tudtuk megoldani. Ennek nem kizárólagosan anyagi oka van, hanem az is, hogy a téma előadóit nem akartuk a csupán 5-10 fős hallgatósággal kényelmetlen helyzetébe hozni. E területeken a szomszédos kamarákkal való együttműködésben látjuk a megoldás lehetőségét, melyre jó példa a hírközlési szakterület.
- Mérnökeink közül a legkiválóbbakat a 2019-es bálunkon átadott kamarai kitüntetésekkel ismertük el.

Bodányi Ödön díj:
Szimandel Dezső

Kiemelkedő Mérnöki Munkáért Emlékplakett:

Gyarmati Mihály

Nagypál Tibor

Pup Jenő

Működésünk során a korábban meglévő együttműködéseinket megtartottuk. Több korábbi együttműködésünk öröndetesen tovább él és virul, sőt hangsúlyosabb lett. A megye és a város szakmai fórumain (tervtanácsok) és döntés előkészítő testületeiben kamaránk ott van, és lehetőség szerint véleményt nyilvánít szakmai kérdésekben. Külön ki kell emelni, hogy az új szombathelyi önkormányzat is igényt tart kamaránk részvételére a döntés-előkészítési folyamatokban. Az új struktúrában állandó meghívottként a Városstratégiai, Idegenforgalmi és Sport Bizottságban Déri Lajos alelnökünk képviseli a mérnöki szemléletet, tudást. Az önkormányzati választások után hamarosan kamaránk elnökének módja volt munka megbeszélésen egyeztetni dr. Neményi András, Szombathely új polgármesterével. Számos fontos téma egyetértésben szóba került (pl. új közlekedési és csapadékvíz-elvezetési koncepció szükségessége, városi főmérnöki tisztség létrehozásának indokoltsága, Hollán Ernő köztéri szobor), de sajnos a járvány miatt mindezek – érthetően – háttérbe szorultak.

Közös rendezvényeket, közös szakmai továbbképzéseket tartalmaztak régi jó kapcsolataink a Közlekedéstudományi Egyesülettel (KTE) és a Magyar Hidrológiai Társasággal (MHT).

Külön öröndetes, hogy tovább épültek, erősödtek kapcsolataink a multik világával. Az APTIV Services Hungary Kft. a Vasi Mérnökbál fő szponzora lett, a menedzsment több tagja is részt vett a rendezvényen, de bálunkon üdvözölhettük egy másik nagy cég, a BPW-Hungária Kft. mérnök végzettségű ügyvezetőjét is, aki azóta már kamaránk aktív tagja.

■ Örömteli, hogy a hagyományos és elektronikus médiában a megjelenésünk változatlanul gyakori és pozitív, de más, figyelemfelhívó módon is megjelentünk. Csak felsorolásszerűen:

- Megjelent Komondi Péter: „Mérnökök és építészek” című könyve. A kiadvány azért különleges, mert nem a múlt jelentős műszaki embereinek állít emléket, hanem napjaink meghatározó mérnökeit és építészeit ismerhetjük meg jobban a riportkötetből. Ritkaság, sőt talán egyedi az ilyen írás, hiszen általában a humán szféra kap publicitást.

■ 2019. január 24-re szakmai bejárást szerveztünk az új Haladás Sportkomplexumban, melyre meghívtuk az Építész Kamara tagjait is. A szakmai érdeklődést jól jellemzi, hogy a két kamara szakemberei közül több, mint 150 fő jelent meg a rendezvényen.

■ A statikai és építészeti tervezésről Dezső Zsigmond vezető tervező (Debrecen, Hydrostat Kft.) tartott nagyszerű előadást, a létesítménycsoport közművesítési, villamossági és épületgépészeti munkáiról pedig Horváth Gyula Vladimir tagtársunk adott remek tájékoztatót. Az előadások után helyszíni bejárás következett, s

Területi Elnökök Fóruma – aláírás a szombathelyi kamarában

valóban a létesítmény minden zugával megismerkedhettünk.

- 2019. február 2-án rendeztük meg a negyedik Vasi Mérnökbált, szokásainknak megfelelően a Weöres Sándor Színház Krúdy Klubjában. Bálunk díszvendégeként Nagy Gyula mérnök urat, a Magyar Mérnöki Kamara elnökét köszönthettük, és velünk bálzott dr. Puskás Tivadar, Szombathely akkori polgármestere is. Különleges színfoltja volt az eseménynek, hogy egyik műsorvezetőnk, Kálmánchelyi Zoltán, a WSSz színésze hét szakcsoportunk mérnökét „megkarikatúrázta”. Elnökségünk döntése alapján a karikatúrákat jótékonyági célra, az autista sérülteket gondozó szombathelyi Esőemberke Alapítvány javára elárvereztük, sőt a licitekből befolyt nagylelkű adományokhoz kamaránk még hozzátette a tombola bevétel felét. Ezt a nemes eseményt hagyományteremtő céllal indítottuk újtára, megmutatva ezzel is a vasi mérnöktársadalom szociális érzékenységét, humanitását.

■ A Közlekedési Kultúra napján figyelemfelhívó szakmai előadások, illetve a Fő téren látványos, játékos, kicsi-nagy „civilékből” igazán nagy érdeklődést kiváltó rendezvény szervezése a KTE-vel közösen.

■ Május 11-re kamaránk egész napos szakmai tanulmányutat szervezett Zala megyébe, a Kis-Balaton térségébe. Az eseményen 54 tagtársunk vett részt. A változatos szakmai program során először a zalakarosi Gránit Gyógyfürdő felújítási, korszerűsítési munkáival ismerkedhettünk meg a kivittelező Szabadics Zrt. munkatársainak segítségével.

Ezt követően Zalamerenye községben egy gyönyörűen felújított vízimalmot tekintettünk meg, a malomtulajdonos Szabadics Attila jóvoltából. A teljeskörű felújítás 2015. augusztusában fejeződött be. A malom első említése az 1400-as évekből származik, mely akkor az Örményesi Pálos Kolostor birtokában állt. A malom 1960-ig örölt, majd lassan az enyészeté lett. A felújítás során az 1903. évi

állapotában állították helyre. Két felülcsapott vízikerek, hengerek, malomkőjárat a főbb elemei. A malom működőképes, jellegzetes ritmusban végzi a liszt előállítását. A falakon kapcsolódó használati tárgyak és dokumentumok tekinthetők meg. Nagyszerű volt látni az érték megőrzés, a magas színvonalú építőipari, szakipari munkák eredményét.

A program utolsó állomásaként a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszerrel találkoztak a résztvevők. A zalavári Kis-Balaton Házban tartott szakmai előadásokat (Kusztor László szakaszmérnök, Déri Lajos alelnök, Szimandel Dezső elnökségi tag) követően a terepen ismerkedhettünk meg a rendszer vízgazdálkodási, Balaton védelmi funkciójával, hírközlési és informatikai rendszerével, a vasbeton műtárgyak szerkezetével és különleges alapozási feladataival, valamint a térség kiemelkedő természeti értékeivel. Október 10. és 12. között kamaránk volt a házigazdája a Vízgazdálkodási és vízepítési szakmai tagozat kihelyezett elnökségi ülésének. Az esemény keretében a vizes szakterület aktuális feladatainak áttekintése és megvitatása után a résztvevők megismerkedhettek a Dozmati árvíz tározóval is, melynek tervezési munkáit a Déri Lajos vezette Solvex Kft. végezte. Ugyancsak a kibővített és kihelyezett ülésen vehette át a Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozat „Signum Aquae” életműdíját Nádor István a VMMK elnöke a vízgazdálkodás területén kifejtett kimagasló tevékenységéért.

A jelentős események/fejlesztések, az emelkedő működési költségek (bérek, tiszteltidjék, járulékok, stb.) mellett a kamara pénzügyi háttere stabil maradt. Ez csak fegyvermezett, pontos, takarékos gazdálkodással, és sikeres pályázati munkával volt elérhető. 2018-ban a Miniszterelnökség pályázatán sikerült 5 millió Ft többletforráshoz jutni kamaránknak. A gazdálkodás részletes adatait a költségvetési beszámoló mutatja be. Elmondható, a Vas Megyei Mérnöki Kamara 2019-ben eredményes évet teljesített.

TÍZ ÉVE TÖRTÉNT...

Hollósiné Óvári Piroska

2010. október 4, hétfő, 13:40 – „Halló, Hollósiné Óvári Piroska, NYUDUVIZIG Ügyelet! vagyok a KÖDUKÖVIZIG VK osztályáról. Tájékoztatom, hogy a mai napon a KÖDUKÖVIZIG működési területén, Ajkánál, a Torna-patakon a timföldgyár zagytározójánál gátszakadás történt. A becslések szerint 600-700 ezer m³ vörösiszap került a Torna-patakba. A helyi mérések szerint (KDTKÖFE) 13 pH értékű lúg került a Torna-patakba. Jelenleg Devecser térségében van a zagy árhulláma. A semlegesítésről a NYUDUVIZIG-nek kellene gondoskodnia, amennyiben ez lehetséges. A KÖDUVIZIG is megteszi a szükséges intézkedéseket. A Veszprémi Szakaszmérnökséget a mai napon 12:45-kor értesítette a Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság. A KÖDUVIZIG dolgozói a helyszínen vannak kárfelmérés és elhárítás céljából.”

A Marcal 2010. októberében

Így kezdődött hivatalosan a közel másfél évig tartó küzdelem, melynek során először a Tornán, majd a befogadó Marcal vízfolyáson végighőmpölgő csaknem 1 millió m³ vörösiszap elleni, nem egyszer ember feletti erővel és kitartással

járó vízminőség-védelmi, kárelhárítási és helyreállítási munka. Az emberéleteket is követelő tragédia részletei számunkra is később derültek ki. Akkor, abban a pillanatban az azonnali beavatkozás volt

a feladatunk, melyben az igazgatóság csaknem összes kollégája valamilyen módon részt vett. Kint a területen közvetlenül, Keszthelyen a laborban a kémcsövek, az irodákban a táblázatok, kimutatások, vezénylések mellett.

Ideiglenes lerakó-átrakó Bobánál

A védekezés

A közvetlen beavatkozásokat igénylő III. fokú vízminőség védelmi tevékenység elrendelésével azonnal megkezdődtek a vízminőségi vizsgálatok: hőmérséklet, kémhatás (pH), fajlagos vezetőképesség, oxigénszint. Ezzel párhuzamosan és folyamatosan történt a vízállás adatok rögzítése. A vízminőségi adatok változásával lehetett pontosan nyomon követni a vörösiszap hullám időbeli levonulását a Marcalon.

A vízminőség-mérési adatok, valamint a folyamatos helyszíni figyelőszolgáltatástól érkezett jelentések alapján a szennyeződés a bobai vasúti híd szelvényét 2010. október 4-én 23.30-kor, Mersevátnál a közúti hidat 2010. október 5-én 10.50-kor, és a Szergény közúti híd szelvényét 2010. október 5-én 16.20-kor érte el.

A fenti adatokból a lefolyási viszonyok, meder-viszonyok, valamint a szennyeződés térbeli és időbeli terjedéséből interpolálás útján lehetett megállapítani a szennyeződés megjelenésének idejét. Az igazgatóságunk kezelésében levő Marcal-patakon – a Torna torkolatánál – 2010. október 4-én 19.00-kor, a Kodó-patak torkolatánál 2010. október 5-én 4.00-kor, és a Cinca-patak torkolatánál 2010. október 5-én 12.00-kor jelent meg a szennyeződés. Az adatokból látható, hogy a Marcal igazgatóságunk kezelésében levő szakaszát a gátszakadás időpontjától számítva közel 7 óra alatt érte el a szennyeződés, és az azt követő közel 39 óra alatt a teljes igazgatósági szakaszon megjelent.

A vörösiszap árhullám levonulásának figyelemmel kíséréséhez a vízhozam-mérő csoport szintén a kezdetektől vízhozam-méréseket végzett a Marcalon és a Torna-patakon is. A feldolgozott adatok segítségével, azok vízminőségi adatokkal való összevetése során még pontosabb képet kaptak a szakemberek a szennyeződés levonulásáról.

A vízminőségi vizsgálatok az Országos Műszaki Irányító Törzs által elrendelt sűrűséggel és helyeken történtek, a vizsgálatokat 2010. október 4-13. időszakban párhuzamosan végezték Igazgatóságunk, valamint a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Víz-

Gipszadagolás a Kemeneshőgyési ideiglenes duzzasztónál

ügyi Felügyelőség munkatársai. Ezt követően a vízminőségi méréseket az Országos Műszaki Irányító Törzs utasítása alapján a felügyelőség végezte. A vízfolyás mentén a 2010. október hó folyamán a hónap első felében átlag napi 29 mérés, a hó második felében napi 21 mérés volt. A legtöbb vízminőség mérést, 50 db-ot, 2010. október 8-án végeztük.

A Marcalon mért legmagasabb pH-érték 13,7 pH volt. Az erősen lúgos közeg gyors semlegesítése érdekében gipsz- és savadagolást végeztettünk részben a meglévő közúti hidakról, valamint Nemeskocs és Kemeneshőgyész térségében ideiglenes, kőszórással kialakított duzzasztókról, melyek gipszdepóniaként, adagolási pontként és természetes levegőztető pontként is működtek. A kiépített kőszórásos mederduzzasztó műtárgyak a vízáramlás lelassítására és ezáltal a lebegő anyagok kiülepítésére is szolgáltak. A gipszet magas nyomású tűzoltófecskendőkkel, valamint levegőztető berendezésekkel keverték be a nagyobb hatékonyság érdekében.

Szállítási útvonal a depónián

A vízfolyásba bejuttatott gipsz mennyisége a védekezés során 2010. október 4. és december 14. között 10 317 t volt. A beavatkozás eredményeként sikerült 8-9 pH körüli, stabil értékre leszorítani a víz lúgosságát.

A víz lúgos kémhatása mellett súlyos problémaként jelentkezett az árhullám levonulását követően a vörösiszapnak a mederben, padkán és parton történt kiüledése. A Marcal Karakó és Szergény közötti szakaszán a nagyvízi medret érintette a nagymértékű vörösiszapszennyezés, -kikarodás, míg Szergény alatt a kiüledés a kisvízi mederben alakult ki. Az iszapszennyeződés a betorkolló árkokon keresztül elérte a kisvízfolyásokat, valamint több helyen kikerült mezőgazdasági területekre is.

Felmérésre került az iszapréteg vastagsága. A padkán kiüledett iszap vastagsága Karakó, Boba térségében átlagosan 30-40 cm, lejjebb 15-20 cm volt.

Az iszapréteg későbbi eltávolítása érdekében megtörtént a vízfolyás pontos geodéziai felmérése, amit az igazgatóság geodéziai csoportja végzett nagyon nehéz terepi körülmények között. A szükséges létszám biztosítása folyamatos szervezést és átszervezést igényelt. A védelmi tevékenység során a védekezésben dolgozó legnagyobb létszám 2010. október 4-15. között volt, átlagban 49 fő, akik részben a területen végeztek védekezési tevékenységet, részben pedig igazgatóságunk központjában ügyeleti tevékenységet láttak el. Az egy napra beosztott legmagasabb létszám 66 fő volt. A kezdeti időszakban külső segítséget is igénybe kellett venni a feladatok ellátásához, a FETIVIZIG és a TIVIZIG területéről érkeztek kollégák.

Nyolc fő kiemelt munkatársunk közvetlenül Kolontáron, a MAL Zrt. Ajkai Timföldgyárának Kolontári X. számú vörösiszap-tározójánál, az

Iszampinta-vétel

Padkakotrás Bobánál

A Torna-patak torkolata a helyreállítás után

Gipszadagolás a Szergényi hídnál

átszakadt gátnál, a várható újabb katasztrófát megelőzendő, töltésépítésnél dolgozott 19 napig, folyamatos műszakban, váltva egymást. A közvetlen vízminőségvédelmi tevékenység 2010. október 4-től 2010. december 14-ig tartott. Ebben az időszakban kellett az Igazgatóságnak a kárelhárítási tevékenység feladataira is felkészülnie.

Kárelhárítás, helyreállítás

A kárelhárítás kiviteli munkái 2010. december 14-én kezdődtek. A vízfolyásból és környezetéből el kellett távolítani a kiülededett iszapot, valamint a gipszadagolás során kiülededett gipszet, és a szennyezett uszadékokat. A vízfolyás megközelítéshez felvonulási utak, ideiglenes átereszek épültek, az iszap ideiglenes elhelyezésére 3 db ideiglenes lerakó került kialakításra. A szükséges infrastruktúra kialakításához irtási munkákat is kellett végezni, ez a megközelítést akadályozó fák, cserjék kivágását jelentette. A betorkolló vízfolyásokon, árkokon átereszek kiépítése vált szükségessé, valamint a közúton történő szállítási útvonalakon hídmegerősítésekre volt szükség, melyet a fenntartó, a Magyar Közút Vas megyei Igazgatóságának szakemberei végeztek.

A kárelhárítási tevékenységet külső alvállalkozók – a Vidékfejlesztési Minisztérium közvetlen megbízásával – végezték. A több mint 11 hónapig tartó tevékenység során az Igazgatóság részéről folyamatos járőrszolgálatot tartottunk, valamint részt vettünk a kivitelezői kooperációs értekezleteken, képviselve az ágazat érdekeit.

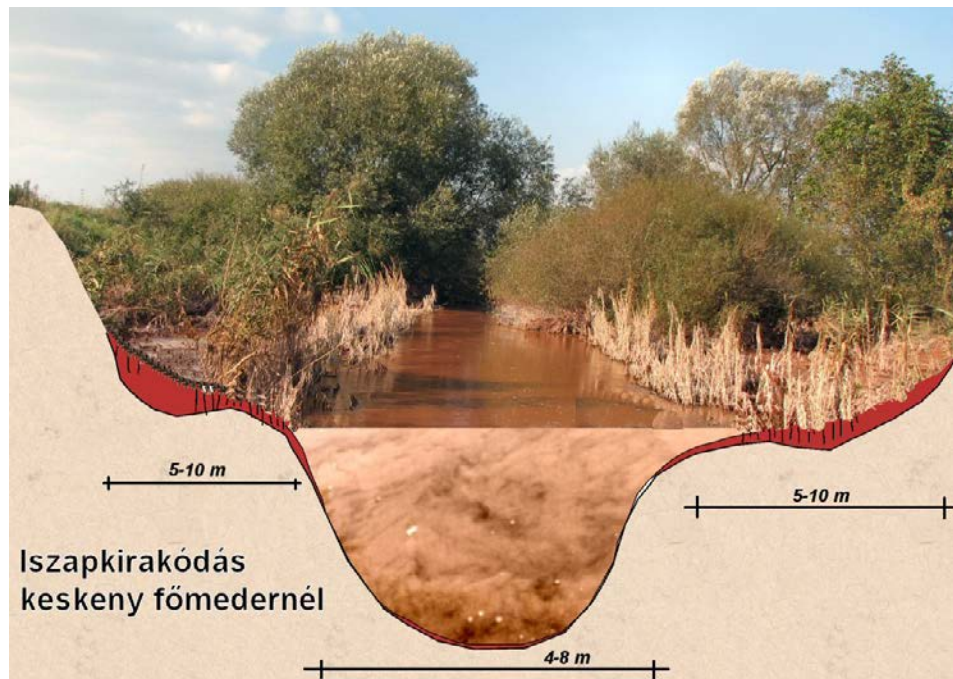
Az elvégzett munka nagyságát az alábbiak jelzik: az előkészítési munkákat követően, illetve azokkal párhuzamosan a teljes mederszakaszon, és a

Boba, ideiglenes átrakó, vízelvezetés kialakítása

Halágy kialakítása Kamond térségében

Iszapkirakódás

betorkolló vízfolyások torkolati szakaszain, közel 30 km hosszban megtörtént a kis- és nagyvízi meder kotrása, a rézsűkotrás, a nádsávok kotrása, füvesítés, fásítás, a műtárgyak helyreállítása, torkolati szakaszok kőbiztosítása, valamint a vízminőség-védelmi munkák során épített ideiglenes duzzasztók megszüntetése. A kikotort iszap teljes mennyisége, kb. 150 000 m³, teljes mértékben Ajkán, a MAL Zrt. tulajdonában levő, kijelölt lerakókba került. A helyreállítás során fontos szempont volt a vizes élőhelyek rehabilitációja. A víz legmagasabb pH-értéke a szennyezés érzékekor 13,7 érték körül mozgott, a fajlagos vezetőképesség értéke pedig elérte a 24 000 µS/cm feletti értéket. A vízi életközösségek, a part menti növényzetek elpusztultak. A helyreállítás során megtörtént a füvesítés, valamint a mederkotrás során halágyak kerültek kialakításra a vízi élőlények szaporodásának elősegítésére.

„A szennyezés súlyosságának ellenére hamar megindult a folyó regenerálódása. A biológiai elemek közül a makroszkopikus vízi gerinctelenek és a halak szenvedték el a legnagyobb károsodást, szinte kipusztultak. A Marcal felsőbb, szennyezéssel nem érintett szakaszai, a befolyók, valamint alulról a Rába felől szerencsére hamar megindult az élővilág regenerálódása. A folyó 1-2 éves fokozatos javulás után nyerte vissza a katasztrófa előtti állapotát, amely az egyes élőlénycsoportok vizsgálatát követő éves értékelé-

(A cikk a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság hivatalos lapjában, a Nyugat Vizei 2020 évi 4. számában jelent meg (NYUGAT VIZEI_2020_IV by dgh_creative_solutions – issuu).)

KÖNYV A VÖRÖSISZAP-KATASZTRÓFÁRÓL

dr. Engi Zsuzsanna

A kiadvány a Kék Bolygó Alapítvány megbízásából a 2010. október 4-i vörösiszap-katasztrófa tizedik évfordulójára emlékezve, a vörösiszap-katasztrófa vízminőségi kárelhárításában részt vevő három vízügyi igazgatóság közreműködésével jelent meg. A kötet összeállítója, szerkesztője dr. Szlávik Lajos professzor emeritus.

Dr. Szlávik Lajos professzor emeritus

Kiadvány a jubileumra

2010. október 4-én a MAL Zrt. ajkai telephelyénél átszakadt a gát és a lezúduló, vörösiszappal szennyezett víztömeg azonnal elöntötte Kolontárt, majd tovább haladva érintette Devecsert, Somlóvásárhelyt, Somlójenőt, Tüskevárt, Apácatornát és Kisberzsényt. Szennyezetté vált a Torna-patak, a Marcal, de a vörösiszap árhullám elérte a Rábát és a Mosoni-Dunát is.

Az ipari katasztrófa következtében életét veszítette 10 lakos, 268 fő szorult egészségügyi ellátásra, 367 ingatlan károsodott, valamint 1017 ha mezőgazdasági területet öntött el a lúgos iszap. Nem számszerűsíthető a vízfolyások élővilágában okozott kár.

A könyv bemutatja a három, szennyezéssel érintett vízügyi igazgatóság (KÖDÜKÖVIZIG, NYUDÜKÖVIZIG, ÉDÜKÖVIZIG) összehangolt III. fokú vízminőségi kárelhárítási munkáit, a beavatkozási helyszíneket, az alkalmazott technológiákat és az elért eredményeket.

A szerző megismertet bennünket a katasztrófát okozó vörösiszappal, keletkezésének módjával, vegyi összetételével, a szennyezőanyagokkal és az esetleges átszakadásuk okaival, az ajkai szennyvíztisztító építésével és üzemeltetésének történetével. A terület geotechnikai jellemzése mellett lépésről-lépésre nyomon követhetjük azokat a mechanizmusokat, kiváltó okokat, amelyek a gátszakadáshoz vezettek.

A szennyezési hullám levonulása alatt a vízügyi igazgatóságok széles körű megfigyeléseket, vízrajzi méréseket, vízminőség- és iszap-

Magyarország legsúlyosabb ipari katasztrófája

Vörösiszap volt mindenütt...

ÁRVÍZ, AMI SOKAT VITT, ÉS SOKAT HOZOTT

Nádor István

Valencia Spanyolország harmadik legnagyobb városa, jelentős történelemmel, hangulatos, ám kicsi óvárossal. „A Turia parti metropolisz”, hangzik el sokszor a La Liga futballközvetítésein, de az alatt a hat nap alatt, amit a nagyvárosban tölthettem, nem láttam a folyót. Hová lett a Turia folyó? Persze, amikor a fapados légitársaság bécsi járata landolt a milliós spanyol nagyváros leszállópályáján, én már tudtam a választ. A választ egy különleges vízgazdálkodási és városépítészeti történelemsorozat, tehát itt a helye az újságunkban.

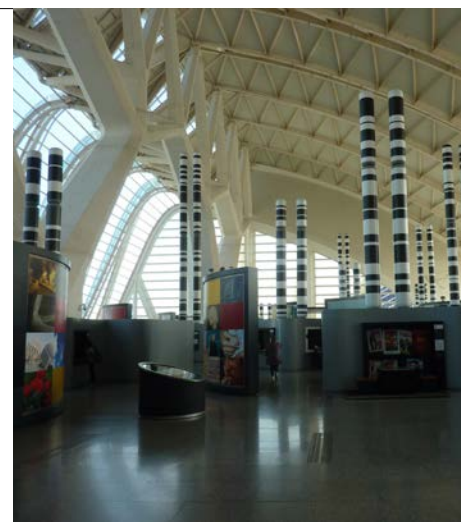
A „szemgolyó”

hiszen a Turia Park tengerpart felőli részéhez kapcsolódik az egyedülállóan látványos Művészetek és Tudományok városa, a Ciudad de las Artes y las Ciencias. A futurisztikus épületkomplexum egyben Európa egyik legimpozánsabb kulturális és tudományos kiállítási központja. Az új városrész terveit Santiago Calatrava, a Valencia tartományban született, most 69 éves építész és csapata készítette. Mi is a valenciai Művészetek és Tudományok városa, a Ciudad de las Artes y las Ciencias? Ha csak látogatóként fogalmazok: fantasztikus élmény 350 ezer négyzetméteren! A Turia folyó 1957-es pusztító árvize után a folyó tengeri torkolathoz közeli szakasza mentén nem állították helyre az

árványi károkat. Ezen a részen jelölt ki a Valenciai Autonóm Község Kormányja 35 hektárt 1995-ben, ahol aztán felépült a Művészetek és Tudományok városa. A Ciudad de las Artes y las Ciencias (www.cac.es) egy futurisztikus épületkomplexum, és egyben Európa egyik legimpozánsabb kulturális és tudományos kiállítási központja. Az új városban több rendkívül izgalmas külső, nagyon egyedi tartalmú épület valósult meg. A valenciai származású Santiago Calatrava, és mérnöki irodáját bízták meg a tervek elkészítésével. Az új városrész építési költségei meghaladták a 250 millió eurót. A tervezés során Antoni Gaudí ornamentális művészetéből indult ki Calatrava.

Művészetek és Tudományok városa

A DNS-erdő csupa interaktív csodával

Az Opera beton felületeit valenciai hagyományos kerámia mozaik díszíti. A két szárnyat burkoló közel 200 méter hosszú vasbeton ív fedőelem 3000 tonnáját csupán az egyik végén támasztották alá! Az Opera területe összesen 37 000 négyzetméter. Legmagasabb pontja több, mint 70 méter. Négy, különböző színházterme 400-tól 1700 fő befogadására alkalmas, ezen felül számos háttérterület, öltöző, étterem és más helyiség található az épületben. Ezek a különböző területek igen eltérő fűtési, szellőzési és légkondicionálási igényekkel rendelkeznek egy nap folyamán, ami rendkívül összetett feladat a belső környezetért felelős szakemberek, az épületgépezésként számára. Az IMI Hydronic Engineering tervezte hűtő és fűtő rendszer az energiahatékonyság növelése érdekében tengervizet használ. Még a maximálisan leegyszerűsített gépezeti rendszer is mintegy 500 szabályozó szelepet és más szerelvényt igényelt DN20 és DN300 méret között. Az Operaház egyik művészeti vezetője Plácido Domingo, aki Valenciában fiatal énekesek képzésére is tart kurzusokat. Az emberi szem alakjára épült a L'Hemisféric. A Calatrava által tervezett építmény egy IMAX színháznak, egy planetáriumnak és egy Laseriumnak ad otthont. Az épület óriási szemre hasonlít, amely a környező víztesthez fut le, és hozzávetőleges felülete 13 000 négyzetméter. A vízmedence alja üveg, így a tükröződés a szem egészének illúzióját kelti. A szemgolyó a planetárium egy 110 méter átmérőjű félgömbje, mely magában foglalja az IMAX színházat is. A körbefogó vízmedence a Turia-t hozza vissza a területre. Éjszaka a világítás a vízben tükröződés a szem egészének képét alkotja, egészen lenyűgöző vizuális élményként.

Napközben ingyenes a belépés

Santiago Calatrava Valls

Magyar nevén a Fülöp herceg Tudományos múzeum egy interaktív múzeum, amely egy bálna csontvázára hasonlít leginkább. Az épület háromemeletes, legtöbb emeletén inkább a szórakozás formáit lehet megismerni, mintsem a tudományokat. A földszinten a helyi kosárlabdacsapat pályája és termei találhatóak. Az első emeleten a Turia kert csodálható meg, a másodikon különféle tudományos kiállításokat tartanak, míg a harmadik emeleten az úgynevezett „Kromoszóma Erdő” található, amely az emberi test DNS szekvenálását mutatja. Ezen a szinten még olyan kiállítások kaptak helyet, mint a Zero Gravity, a Space Academy és a Marvel Superheroes.

L'Umbracle (Lugas)

Méretek: 320 méter hosszú, 60 méter széles, 18 méter magas (kb. 7000 négyzetméter felület). A L'Umbracle nappal gyönyörű kert, míg éjjel a l'Umbracle Terraza elnevezésű lounge stílusú diszkóként működik, amelyet Valencia városának egyik legjobb bulizási helyének tartanak. Nappal minden látogató előtt nyitva áll, ugyanis az egész Művészetek városában kizárólag ez a létesítmény biztosít ingyenes belépést az érdeklődők számára. A parkban egzotikus, főleg mediterrán éghajlaton élő növényeket lehet megcsodálni. Számos nagy és kis pálmafa, narancsfa és illatos virág kapott helyett a hatalmas területen.

L'Àgora (multifunkcionális csarnok)

Az L'Ágora egy fedett stadion, ahol számos eseményt, például koncerteket, előadásokat, kiállításokat, sporteseményeket és nemzetközi sporttalálkozókat szoktak rendezni. Az épület egy áttetsző nagy aréna, gerincén üvegtetővel

Különleges formatervezés

és mozgatható szerkezettel szabályozható a természetes fény bejutása. A magas, fehér acél bordás ketrec ívek szerves elemei a belső térnek, míg nappal vagy éjszakai megvilágításban különös és absztrakt geometriai formákat ad.

El Pont de l'Assut de l'Or (Függőhíd)

A fehér, kábeles függőhíd a régi Turia folyómedre felett halad át, és köti össze a város déli részét a Művészetek városával és az L'Àgorával. A híd 125 méteres magasságban lévő tornya a város legmagasabb pontját képezi. Calatrava hídja ferdekábeles híd, hátrafelé hajlított pilonnal. A híd-pálya teljes hossza 180 méter. A kábelek egyike 29 kábeltartóval rendelkezik.

L'Oceanogràfic (Oceanàrium)

Az Oceanographic a legnagyobb ilyen típusú komplexum Európában, 11 hektáron, és szabad-
téri medencéinek, akváriumainak összterfoga-
ta 42 000 köbméter, beleértve a 26 000 köbmé-
teres delfináriumot. A létesítmény 500 külön-
böző faj 45 000 állatának – köztük cápáknak,
pingvineknek, delfineknek, oroszlánfókáknak,
rozmároknak, beluga bálnáknak, madaraknak,
hüllőknek és gerincteleneknek – ad otthont. Az
akváriumok a La Malva-Rosa strandról szivattyú-
zott tengervizet hasznosítják. A park tíz területre
oszlík: a tengeri területek mediterrán élőhelyek-
re, a Jeges-tengerre, szigetekre, a trópusokra,
a mérsékelt éghajlatú tengerekre és a Vörös-ten-
gerre vannak osztva. A park magában foglal
a delfinárium mellett, egy mangrove-mocsarat is.
Ez az új Valencia olyan fantasztikusan látványos
lett, hogy erről sokat írni fölösleges, a szavaknál
sokkal többet adnak a képek. Akkor legyen így:
kevés szöveg, sok kép.

Impozáns látvány

ÚJABB LEHETŐSÉGEK SZOMBATHELY VÁROS KÖZLEKEDÉSÉNEK MEGÚJÍTÁSÁBAN

Tóthné Temesi Kinga

Szombathely ma még élhető város, de egyes időszakokban már itt is jelentkeznek azok a nagyvárosokra jellemző, a motorizáció fejlődéséből adódó kellemetlen hatások, mint például a forgalmi dugók, parkolási nehézségek. El kell-e fogadnunk, hogy a fejlődés ilyen irányban halad, vagy lehet-e másképp is, tudatosan alakítani környezetünket úgy, hogy közben nem kell lemondanunk a kényelmünkről?

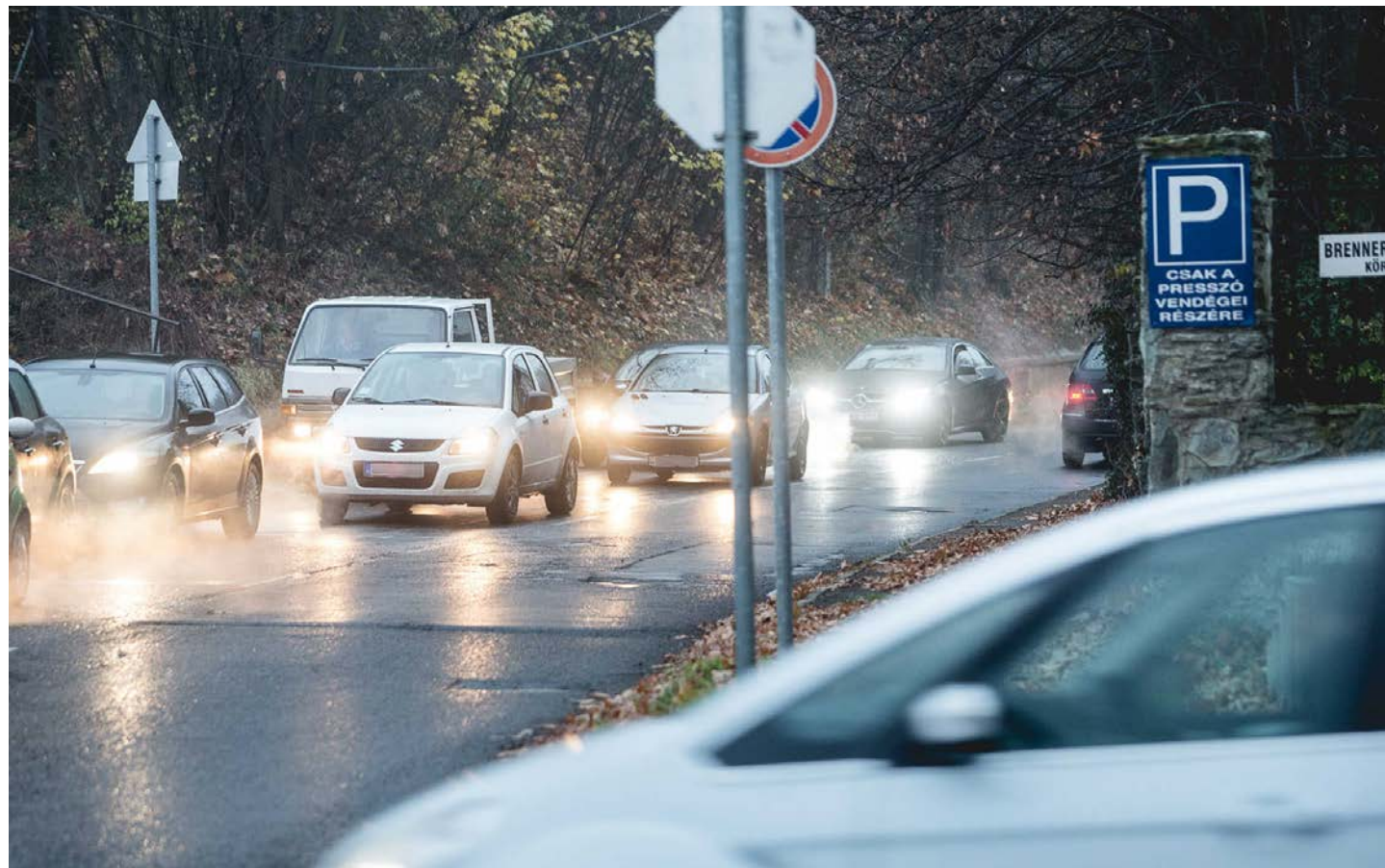
megkönnyítésére eszközt használ – kezdetben lovat, majd a kerék feltalálása óta épített szerkezetet-, és ezt a fajta közlekedési eszközt megpróbálja a maga érdekében kora fejlettségi szintjének megfelelően folyamatosan alakítani. Ma már karnyújtásnyira van tőlünk a teljesen automatizált, úgynevezett autonóm járművek széleskörű elterjedése. Egy város közlekedésének fejlettsége széleskörű társadalmat érintő, a városi lakosság valamennyi polgárának életminőségét nap mint nap alapvetően befolyásoló tényezője. Milyen jelek mutatnak arra, hogy valami nincs rendben? Ha sok a szabálytalanság és a baleset, az már egyértelmű jel arra, hogy a közlekedés inkább veszélyt jelent mintsem segítené életünket. Vannak ennél enyhébb

tünetek is, melyek csak bosszúságot okoznak mindennapjainkban. Ilyen például a reggeli munka- és iskolakezdési időszakban jelentkező csúcsforgalom, a műszakváltások, tömegrendezvények, sportesemények kezdetekor és végén tapasztalható közlekedési káosz. Mit tapasztalunk mi ebből a fejlődési ütemből manapság Szombathelyen? Ma természetes elvárás a lakosság részéről az autóközpontú városfejlesztés. Miért is? Felgyorsult az életünk, megváltoztak a vásárlási szokásaink, és természetes belső indíttatásunk a kényelemre való törekvés. Persze számos egyéb tényező is befolyásolja szokásainkat, ezen belül azt is, hogy milyen közlekedési módot választunk. Van-e vajon egyáltalán lehetőségünk a választásra? Ha végiggondoljuk

Kőszegi utca csúcsforgalomban

A mozgás valamennyi élőlény életszükséglete, amelyből az EMBER abban különbözik egyéb élőlénytől, hogy a közlekedésének

Reggeli életkép: Nárai út és Brenner Tóbiás körút találkozása

saját példánkon keresztül – még ha jó esetben a legtöbb családban van is kerékpár – a válasz olyan, mint a bűvös matematikai feladványban, hogy a végeredmény mindig ugyanaz: vagyis az, hogy autóból ülünk. És persze, utána bosszankodunk a Paragvári úton a reggeli csúcsforgalomban, délután a Vörösmarty utcai lámpák miatt, és sohasem találunk szabad parkolót ott, ahova menni akarunk, így aztán feloldozzuk magunkat a szabálytalanság alól, mert csak kicsit álltam rá az elzárt területre, és így tovább. És így folyta-

tódik mindaddig, amíg a településtervező és az önkormányzat nem tud megfelelő választ adni a lakosság, az EGYÉN elvárásaira. A világ számos nagyvárosa áll előttünk jó példával, ahol már megvalósult egy új szemléletű várostervezés. Szombathely város vezetése is felismerte, hogy csakis koncepcionális gondolkodással lehet kitörni a jelen helyzetből, és egy átgondolt fejlesztéspolitika hozhatja meg a várva-várt eredményeket. Mai divatos szóhasználat a Sustainable Urban Mobility

Plan (SUMP), azaz egy átfogó, Fenntartható Városi Mobilitási Terv képes valamennyi szempont figyelembevételével választ adni a mai kor kihívásaira. A közlekedésfejlesztés csakis a településfejlesztéssel együtt, annak kiszolgáló részeként képzelhető el. Azon túlmenően, hogy a legjobb műszaki megoldásokat a szakmai tervező csapatnak kell megálmodnia, a lakosság bevonása nélkül nem lehet jó eredményre jutni. Szerencsére Szombathely e tekintetben jó helyzetben van, hiszen sikerrel jutott pályázat útján az Európa 100 Intelligens városa közé, amely pályázat lehetőséget ad a következő EU-s finanszírozási ciklusban benyújtható sikeres pályázatok előkészítésére, továbbá remélhetőleg mielőbb sikerül eredménnyel zárni a folyamatban lévő közbeszerzési eljárást, és megkezdődhetnek a Szombathely SUMP tervezési munkálatai.

Forrás: Nyugat.hu

Adóév	Autók száma (db)
2009	34 179
2010	33 579
2011	33 269
2012	33 731
2013	33 893
2014	34 571
2015	35 209
2016	35 876
2017	37 274
2018	38 487

Forrás: Nyugat.hu

KÖNYV A HALÁTJÁRÓKRÓL

dr. Engi Zsuzsanna

Hiánypótló kiadvány érhető el a tervezők részére. Pannonhalmi Miklós a halátjárók tervezésében és kivitelezésében jártas kollégáival, Déri Lajossal, Dunai Ferencsel, Láng Istvánnal és Németh Józseffel összeállították azt a halátjárók tervezésére vonatkozó útmutatót, mely a vízépítő mérnökök, a halgazdálkodási szakemberek, és az ökológusok érdeklődésére is számot tarthat.

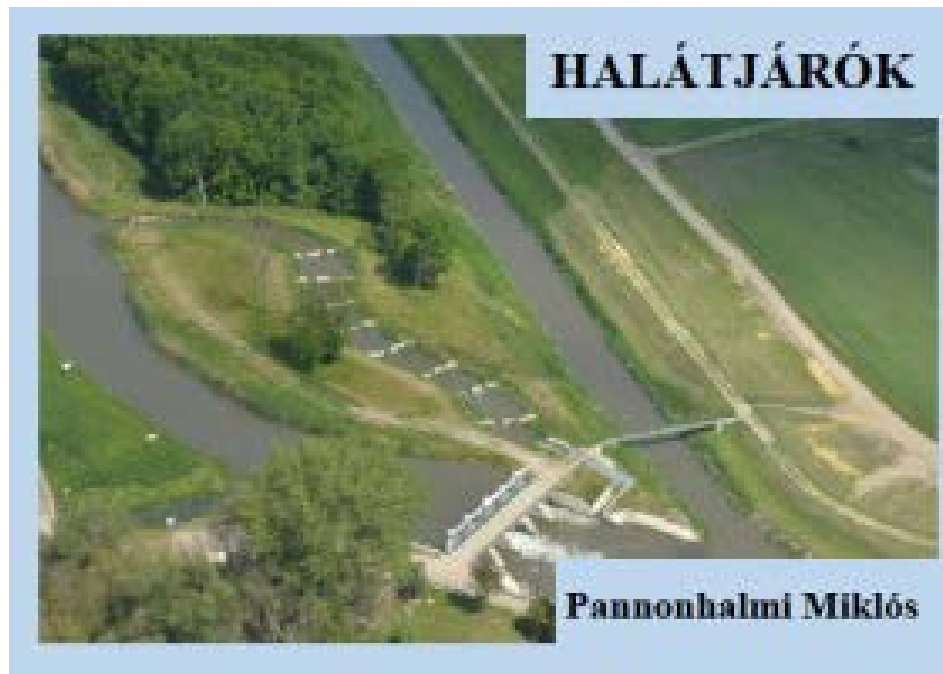

A halátjárók fő típusai

A Víz Keretirányelv általános környezeti célkitűzése felszíni vizeink jó ökológiai és kémia állapotba hozása, a vízzel kapcsolatos élőhelyek védelme, javítása. Vízfolyásaink döntő többsége nem éri el a kívánatos állapotot, illetve potenciált, elsősorban a hidromorfológiai beavatkozások hatásai miatt. Az intézkedési programokban előkelő helyet foglal el a hosszirányú átjárhatóság helyreállítása, és a hidromorfológiai viszonyok javítása, a jó ökológiai állapot, illetve potenciál elérése.

A halátjáró létesítmények célja, hogy biztosítsa a halak, illetve tágabb értelemben a vízi élőlények számára a környezeti célkitűzésekben megfogalmazott vándorlás, szaporodás és táplálkozás feltételeit. A halátjáró hatékonyságánál meghatározó, hogy a halak megtalálják a bejáratot, és azon késedelem, stressz, illetve sérülések nélkül áthaladjanak. Magyarországon már több, különböző típusú és hatékonyságú halátjáró létesült annak ellenére, hogy a halátjárók tervezéséhez, üzemeltetéséhez és vizsgálatához nem áll rendelkezésre egységes hazai halbiológiai és műszaki szakértői anyag. Az útmutató célja e hiányság megszüntetése, a vonatkozó természet-tudományi és műszaki ismeretek egységes szerkezetbe foglalása, az egyértelmű szaknyelvi szókincs (nómenklatúra) kialakítása. Az akadály eltávolításán kívül nem létezik „csodákra” képes halátjáró, ami minden másnál hatékonyabb: a tapasztalatok azt mutatják, hogy a számos természetközeli vagy művi halátjáró egyaránt lehet hatékony, vagy hatástalan.

A 180 oldalas útmutató a fő típusokat részletesen tárgyalja, foglalkozik azok biológiai megalapozásával, tervezői számításokkal,

Halátjárók könyv

A VÍZÉPÍTÉSI ÉS VÍZGAZDÁLKODÁSI SZAKCSOPORT SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSE

dr. Engi Zsuzsanna

A vízépítési és vízgazdálkodási szakcsoportnak szervezett a kamara továbbképzést 2020. október 27-én a Martineum Felnőttképző Akadémián.

A Víz Keretirányelv célkitűzése a vízfolyások jó ökológiai és kémia állapotba hozása, de ez nem minden vízfolyásnál megoldható a hidromorfológiai beavatkozások hatásai miatt. Az intézkedési programokban ezért fontos tényező a hosszirányú átjárhatóság biztosítása a jó ökológiai állapot, illetve potenciál eléréséhez.

Pannonhalmi Miklós a halátjárók tervezésében és kivitelezésében jártas kollégáival, Déri Lajossal és Dunai Ferencsel a szakmai továbbképzésen bemutatta a halátjárók tervezésére, üzemeltetésére és ellenőrzésére vonatkozó elveket, szabályokat, javaslatokat.

A jelenlevők megismerkedhettek a Víz Keretirányelv vonatkozó elvárásaival, a halátjárók

tervezéshez elengedhetetlen hidrobiológiai alappal, a tervezés általános követelményrendszerével, a monitoring fontosságával. Bemutatták a folyógazdálkodás ökológiai szempontjait, és példákon keresztül illusztrálták a megvalósult

élőhely-rehabilitációkat, vízfolyások szabályozását.

Nagy Tamás a beruházások megvalósítását, az EU-s projekteket, a FIDIC-et, a projekt során megvalósuló tervezői feladatokat mutatta be.

Szakmai továbbképzésen a szakcsoport

Megvalósult élőhely-rehabilitáció

Cél a vízfolyások jó ökológiai és kémia állapotba hozása

60 ÉVES A VASITERV

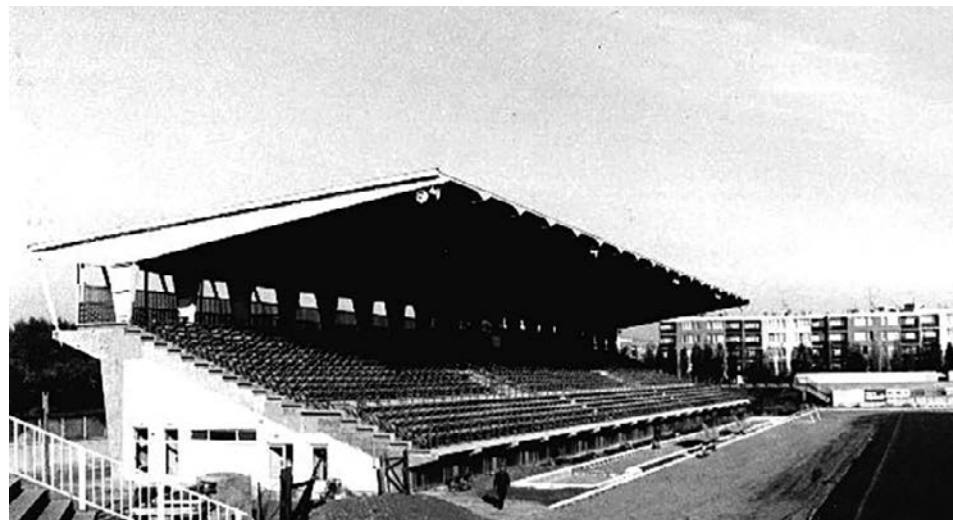
Vincze Csaba

Hazánk egyik jelentős tervező műhelye 1960-ban jött létre. Élt lényegében 30 évet, azután még halódott 3-5 évet.

Alapítása 1960. július 1-jén történt. Nem előzmények nélkül. Néhány fős tervező csoport működött már előtte is, de most ideiglenes helyre költöztetett a Vadas Márton utca elejére, a Pannónia étterem emeletére, és a volt villamos végállomásra. Anya-vállalata a Győri ÉM tervező vállalat volt, amely ekkor átadta a céget a Vas Megyei Tanácsnak.

Szűk feladatkört kapott: a megyei felújítási és mezőgazdasági tervezési feladatokat az ÉM 55/1960-as rendelete szerint. Ezen túlmenő tervezésekhez esetenként a megyei építési osztály adhatott engedélyt. Adott is, ahogy egyre jobban bízott az új vállalatban és egyre inkább szüksége is lett rá a megyének (sőt később a szomszéd területeknek is). Viszont a házigyári panelházak tervezésére később sem lett joga vagy lehetősége a cégnek. (Talán, mert az volt a legjövődelműbb munka.)

Az igazgató szinte kezdettől Iszak Gábor volt, akit ÉM konzultánsok látogattak. Kisléghi Nagy István volt a legtartósabb tanácsadó, míg Károlyi Antal csak a megyei elnökkel tartott kapcsolatot, és önállóan tervezett.

Az egykori Haladás-pálya

A 27-es indulólétszám könnyen összejött. Köztük az „öregek” a régi építési vállalkozók voltak. A 77 éves Kóteleki Dénes mosolyogva vállalta, hogy majdnem nincstelen lett 1945 után. És dolgozott. Először hasonló, mellőzött fiatalok lettek a technikusok, rajzoló. Ők származásuk miatt nem mehettek egyetemre, csak páréves esti technikum és gyakorlat után. Ők később vagy törzsgárda tagok lettek, vagy tovább álltak.

A vállalat gyorsan nőtt. Az első (Rajkay, Heckenast, Solt, Mátis) mellé az igazgató – részben az egyetemről közvetlenül – öt építésszt, „szerzett”. Tehette, mert a megyei elnök Gonda György támogatta a fejlesztéseket. A széttagolt irodák helyett 1966-ban elkészült a téglaburkolatú Hunyadi úti székház. Az akkoriban ajánlott nagytermes rendszerben Heckenast János tervezte, a VASÉP építette.

Mögötte állt már a MOP ház: mérnök-orvos-pedagógus kezdők garzon lakásaival. Már ekkor én is ott lakhattam, és tudtuk, hogy ezzel a megye hosszútávra akart értelmiségieket „beszerezni”. Őt-hat házasság is létrejött a közvetlen ismerősök között.

Igazgatóknak további tervei is voltak. Emeletráépítéssel, vállalati lakókijelölésekkel, hitellel pár évtized alatt 60 dolgozót segített lakáshoz. Ugyanígy segítette a továbbtanulókat is. 1965-re már 165 dolgozója volt a vállalatnak, köztük szaktervezők, geodéták, kertrendezők, út- és mélyépítők.

A balatonbényei úttörődtábor

A Savaria mozi

Népszerű volt a VASITERV, bár akkoriban a 21 magyar tanácsi tervező cégtől bérezésben lemaradt. Viszont lehetett ún. társadalmi munkában is pénzt keresni, és az általános légkör is jó volt. A 60-as évek végére már az itt tervezett épületek is sikert hoztak. A körmendi kastély együttes felújítása a szétlőtt emeleti díszterasz vasbeton szerkezetű újjáépítése Rajkay László munkája volt. Az irodai székház is imponáló lett, alkotója Heckenast János új kórházi épületekre kapott megbízást, majd 1968-ban Ybl díjat. Ezidőtájt megyénk is jó megbízó volt. Mátis Lajos tervezte a Savaria mozit és mellette Nagy Imre az önkiszolgálót és lakásokat. 1974-ben Mátis Lajos kapott Ybl díjat. Fazakas Péter és Sellyei Gábor belsőépítész 1969-ben tervezték a 200 férőhelyes Claudius szállót. A jobb sorsra érdemes épület jelenleg üres.

A körmendi kastély

A székesfehérvári KSH Számítóközpont

A székesfehérvári KSH Számítóközpont építése

Magtár-templomból színház Szentgotthárdon

Az akkor kiépült Csónakázóút túloldalán, dombon áll egy emblemikus építmény Heckenast János felszabadulási emlékműve. Statikus tervező (Erdős László) érdeme a vasbeton „zászlók” szerkezettervezése, a VASÉP-é (Tölgyes L.) az építése. A hely jól megfelelt Brenner János boldoggá avatásához is.

Az új OTP székházat és lakóházat Szilágyi István tervezte a Főtérré mozgalmas tömegképzéssel, jó szerkezetekkel, tagolt, tartós homlokzatképzéssel 1968-70-ben.

A kivitelezők tömegtermelési igénye miatt ekkortájt vált általánossá az előregyártás. Vasbetonváz, panel, nagyelemes, típus-épületek. Üdítő kivétel a Vas megyei úttörődtábor, amelyet sikerült UNIVÁZ-ból is egyedivé, mozgalmas tömegűvé alakítani. (Heckenast János és Vinczéné 1971-72.)

Előnyös, hogy a lakóházak Szombathelyen többnyire változatos épületszerkezetűek: téglablokból és öntött betonból épültek, nem panelból. Ezeket az iroda jó rendezési tervekkel és épülettervekkel, viszonylag szépen megoldotta. Teljesen egyedi a Rónai Károly tervezte Derkovits központ és órásház. Az üzletházak fő szerkezete a legújabb ABM kupola zsalus monolit födém (1972-80).

Körömdre Czeiner Gábor tervezett egyedi középblokkos, városias utcasort üzletekkel. Pankotay Marietta íves öntött beton szerkezetű utcasort tervezett a Szent Flórián utcába.

A 70-es évek attrakciója a Szombathelyi Képtár lett. Mátis Lajos országos pályázat nyertese tervezte. ABM kupolás vasbeton szerkezetű, nagyvonalú terekkel. Földszintjére nagy régészeti bemutatótér került volna, melyre viszont már nem volt fedezet (1977-78.).

Az 1970-80-as években nagy városrekonstrukciós építkezések is folytak a megyében. A VASITERV több építésze is részt vett ezek előkészítésében, majd tervezésében. Részben, mint városi főépítések, részben, mint a SZÉPÍTŐ Egyesület vagy a műemlékvédelmi bizottságok aktív tagjai. Műemlékmentés volt – a helyi vezetők ellenérzése mellett – a körmendi kastély lovardájából színházterem kialakítása, a kőszegi polgári iskolába könyvtár telepítése (Vincze Csaba 1975., 1981.) és a szentgotthárdi magtártemplom színházzá alakítása (Németh I. 1984.).

Történeti értékű a szombathelyi Savaria nagyszálló felújítása (Sellyei Gábor és Bloch Péter), és a vasszegerszegi Markusovszky kastély rekonstrukciója (Rónai). Továbbá számos kastély felújítása,

újrahasznosítása (Vasszécsény, Kőszeg, Sárovar, Bozsok stb.)

A 80-as években a megyén kívüli megrendelésre is sok terv készült (Budapest, Budaörs stb.) Mind ezek az építész és szakági tervezők szoros, baráti együttműködésén alapultak.

Három KSH Számítóközpont is készült (1975-80.) a KSH Budapest megbízásából. Számomra legemlékezetesebb a székesfehérvári. Szűk helyen, csoportos födémemeléssel (Lift-Stlab). Ezzel a technológiával akkoriban sok baj volt, mi sem ismertük. Helyszínelünk Takács Györgyné statikussal, Péczeli László gépésszel. Előre „megtanultuk” a kivitelezés alatti épületek újszerű nehézségeit. Majd szorosan együttműködtünk a kivitelezés során is.

Csibi Ferenc tervezte a város akkor legnagyobb sportcsarnokát a tanárképző emeletes, ragasztott fatartós szép épületét (1990.). Előzőleg ő tervezte a Haladás sportpálya lelátóit is. Statikus tervezője Dívós Márton volt, aki a részleges lefedést egyedi, konzolos acéltartóval oldotta meg. Kollégáink közül Zalotai Elemért kell még megemlíteni. Híres a vasbeton szoborszerű szputnyik megfigyelője. Budapesten is ismert svájci építész

lett. „Szalagház tervező”, de megvalósult épületei nálunk vannak (1968-72.).

Naivan azt hittük akkoriban, a VASITERV „örökké él”. De a rendszerváltás körüli gazdasági változások ránk is hatottak. Először alapító igazgatónkat váltották le. Azután kollégáink jó része a magánvállalkozás felé orientálódott. Majd legnagyobb tervünk, az adóhivatal építésénél kerültünk bajba. Irodánk nem éppen önként lett a munka fővállalkozója, de a kivitelező TANÉP csődje magával húzta.

A harmadik évtized még mozgalmasan indult. Fiatal, tehetséges tervezők jöttek, esetenként el is mentek (Tegzes Ottó, Sólyom Miklós, Farkas-Gauder házaspár, Szabó Gábor és felesége, Godavszky Beáta, Mangliár László és neje, Mangliárné Gazsó Éva, Potharn László, Ráplai Pál, Bajkay Gábor). 1990-ben én is kiléptem, így csak másoktól értesültem a leépülés folyamatáról, a privatizáció szülte sértődésekről, feszültségekről, távozásokról.

Szerencsére Heckenast János ott maradt, és igyekezett a terveket a megyei levéltárba juttatni, a könyveket megőrizni, vagy jó célra ajándékozni. Az iroda legalaposabb történetét ő állította össze a Magyar Tervező Irodák története című 2001-ben megjelent ÉTK kiadványban.

Kórházi belpavilon

AZ ÉPÜLETENERGETIKAI SZABÁLYOZÁS VÁLTOZÁSAI 2021-TŐL

Szendrői Gábor

2020. december 31. fontos dátum lesz az építkezők számára, mert ezt a dátumot követően csak az épületenergetikai szabályozás szigorúbb követelményeinek megfelelő új épületek vehetők használatba. Mit jelent ez pontosan?

2020. december 31. után: szigorúbb szabályok

nem minősül jelentős felújításnak, amennyiben más korszerűsítés az épületen nem történik. Fenti esetekben a rendelet eltérő követelményszinteket határoz meg. Az építésügyi hatóságnál történő zökkenőmentes ügyintézés érdekében fontos kiemelni, hogy a jelenlegi épületenergeti-

kai követelményszint szerint megvalósult épületek csak akkor vehetők használatba, ha azok használatbavételi engedélye, vagy egyszerű bejelentés alapján felépült lakóépület esetén hatósági bizonyítványa 2020. december 31. napjáig a hatóság által kiadás-

AZ „EGYSZERŰ” BEJELENTÉS

Kiss Albert

Amilyen egyszerű, olyan bonyolult. Egyszerűbb, sokkal egyszerűbb lett az építési hatóságnak, macerásabb a tervezőknek, bonyolult megérteni az építetőknek.

Már tavasszal írtam volna a 155/2017. kormányrendelet tavaly őszi, alapokat rengető módosításának tapasztalatairól, de akkor óva intettek, várjuk meg, mi lesz még. És lőn! Az építéshatóság átszervezésével ismét fordult egy kicsit világ. Most, egy év elteltével talán már lehet tapasztalatokról beszélni. Most szinte csak címszavakban néhány gondolat. Az egyszerű bejelentés 300 m² alatti hasznos alapterületű egy lakásos lakóépület építésére vonatkozik. Ha két vagy több lakást tartalmaz az épület, akkor az már építési engedély köteles. Ha egy telken egy időben két épületben épülne egy-egy lakás, akkor az bejelentés köteles, de egymástól függetlenül, két bejelentéssel lehet építési bejelentést tenni. A dokumentáció tartalmát egyértelműen meghatározza a jogszabály. Érdemes is az 1. sz. mellékletet és a tervet feltöltése előtt még egyszer összeegyeztetni. Alapvetően az építész tervező felelős minden munkarészért. Az építésfelügyeleti hatóság elvileg csak ellenőrzi, hogy a "bejelentés tartalma megfelel-e" a rendelet 1. §-ának. A terveket, tervlapokat, műszaki leírásokat csak az 1. sz. melléklet szerinti mélységben vizsgálhatná. Lássunk néhány példát a bejelentés tudomásul nem vételéről:

- A bejelentéshez nem csatolták az építetők írásos nyilatkozatát, hogy az építkezést saját lakhatásának biztosítása céljából végzi. Kell ez annak ellenére, hogy az ÉTDR bejelentés felületén egyértelmű "gomb" van annak jelzésére. Szabály az szabály...
- A bejelentés nem felel meg a HÉSZ-nek, OTÉK-nek. A dokumentáció szakszerűségét bejelentéskor nem vizsgálhatja az építésfelügyeleti hatóság. Ez a tervező

felelőssége. Ezeket egy esetleges építésfelügyeleti vizsgálat alkalmával van jogsultsága vizsgálni. Akár az építkezés megkezdése előtt is...

- A tartószerkezeti, épületvillamos, épületgépészeti munkarészről hiányzik a szakági tervező megnevezése, aláírása. Ezeket a szakági munkarészeket az építész tervező is elkészítheti bizonyos műszaki paraméter határok alatti munkánál. Sőt, felelős ezért, de az ÉTV szerint szakági tervezőt bevonhat a munkába. (lásd az építőipari kivitelezésről szóló kormányrendeletet, a MÉK elnökségének vonatkozó állásfoglalását és a Miniszterelnökség Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkárságának erre vonatkozó jogszabály értelmező tájékoztatását.
- A bejelentés nem tartalmazza a helyi településképi véleményt. Ez nem része a bejelentésnek! Az építkezés megkezdése előtt bejelentéstől függetlenül megtehető a településképi egyeztetés, vélemény kérés. (Már ahol ez egyáltalán működik...)
- + egy ráadás: Előfordult, hogy kolléga bejelentését négyszer dobták vissza, mindig más és új indokkal.

Még egy-két érdekesség:

A magánszemély építetőknek lehetősége van választani, hogy vezet-e építési naplót vagy sem. A lényeg a "vezet" szón van. Elektronikus naplót kötelező nyitni, de vezetni nem. A naplóba be kell hívni ÉTDR azonosító alapján a terveket, fel lehet (javasolt) tölteni, s szerződéseket, megfelelőségi igazolásokat, műszaki vezetői nyilatkozatokat, stb. A hatósági bizonyítvány kiadási eljárásban az építési hatóság itt tudja ellenőrizni az előírt dokumentumok meglétét.

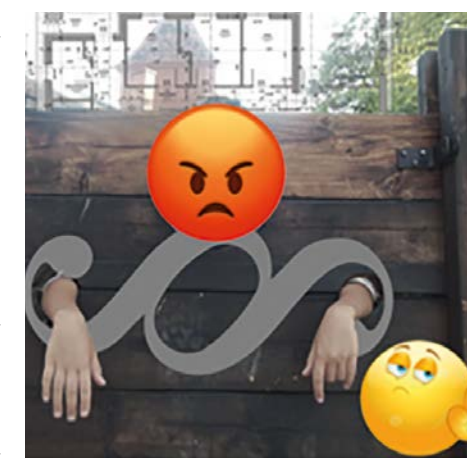
Ha nem magánszemély az építetők vagy a magánszemély nem saját lakhatása céljából építkezik, elektronikus építési napló vezetése, tervezői művezető alkalmazása kötelező. Kell lennie tervezői felelősség biztosításnak is. Zárásként pont szándékomban állt megfogalmazni, hogy – talán a kormányhivatal és a kamara egyeztetésének köszönhetően is – azt tapasztalom, hogy kezd az építéshatósági hozzáállás olyan hivatalokban is ügyfél és ter-

vezőbarát szolgáltatás lenni, amire régen volt példa. És akkor:

Egy családi ház bővítése ügyében meghatalmazottként beadott bejelentésemre a jogszabályban megjelölt határidő utolsó napján 18 óra 10 perckor (!) kapom az értesítést a korábban szakmai körökben elhíresült építésfelügyeleti hatóságtól, hogy azt nem tekinti bejelentésnek: „az egyszerű bejelentés a következő dokumentumok nélkül lett benyújtva”, többek között helyszínrajz, alaprajzok, metszetek. Úgy gondoltam, valami rendszerhiba, én saját felületemen látom a dokumentumokat, a visszaigazolás is teljes, az építési hatóság miért nem? Nosza, írtam is egy elektronikus értetlenkedést, mire pár nap múlva megjött a válasz. A bejelentés a "dokumentumok hiánya miatt lett elutasítva... A dokumentumok fizikailag láthatók a rendszerben". Na ekkor leest: nem dokumentum hiányról, hanem azok hiányosságáról van szó. Micsoda különbség!

Hivatkozások:

Miniszterelnökség Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkárság "AZ EGYSZERŰ BEJELENTÉSSEL ÉS A VÁLTOZÁSOKKAL KAPCSOLATBAN FELMERÜLŐ KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK" 2019.11.04. e-építési portál ÉTDR felület Magyar Építész Kamara Elnöksége 21/2017. (07.07.) határozata (a „szakági részvételi” feltétel egyértelművé tételéről) 191/2009 (IX.15.) Kormányrendelet az építőipari kivitelezői tevékenységről

Jogszabályok fogságában...

A MÉRNÖK, AKI A TÁJSEBEK REVITALIZÁCIÓJÁVAL FOGLALKOZOTT

Bori Zsófia

Gaál Ferenc, a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság egykori igazgatójaként számos vízügyi létesítmény és fejlesztése megálmodója volt, a vízügy iránti lelkesedése és elkötelezettsége legendás. 2015-ben hunyt el, de munkássága a mai napig fennmaradt, sőt aktuális, például a Dozmati-víztározó alapötlete is tőle származik.

2020. január 23-án avatták fel Igazgatóság Gaál Ferenc termét, melynek ünnepélyes névadóján a dolgozók és meghívottak mellett a sajtó munkatársai is megjelentek. Az ünnepségen beszédet mondtak Láng István, az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója, Nádor István, egykori igazgató, és Gaál Ferenc fia, a jelenlegi igazgató Gaál Róbert is. Munkássága, elhivatottsága és személyisége előtt tisztelgve őrzi nevét ezentúl a terem. Kiváló mérnök volt és igazi vasi, őrségi ember – írta róla Nádor István. Vas megyét mindösszen tíz évre hagyta el, ebből öt év egyetemi ta-

Vas Nép – 1964.

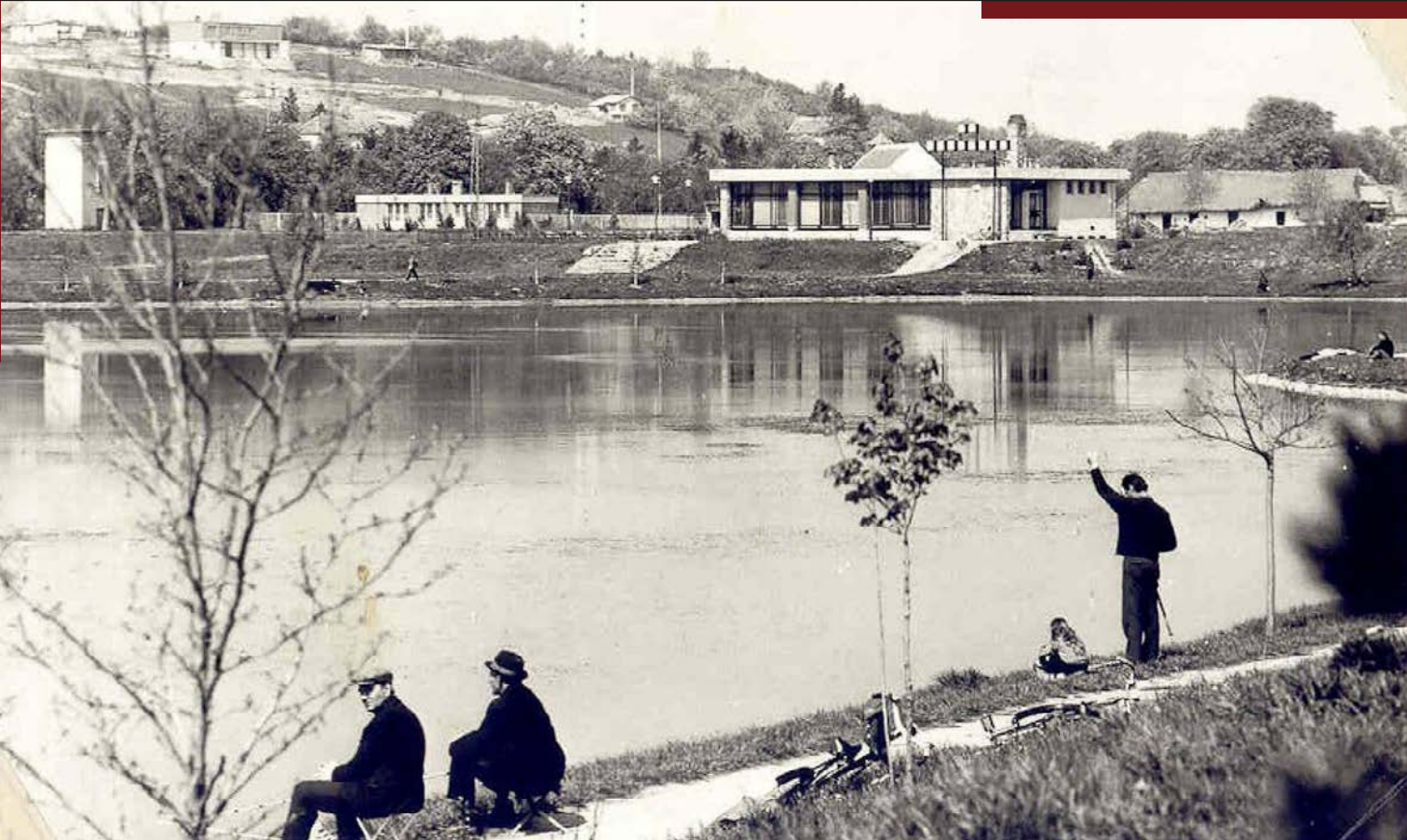
Az ünnepélyes névadó esemény

nulmány után 1953-tól már az igazgatóságnál dolgozott, csak épp a Zalai Szakaszmérnökségen, beosztott mérnökként. Nem telt bele sok idő, három év múlva szakaszmérnökké léptették elő. Két év múlva visszatért Szombathelyre, és az 1965-ös árvízi védekezésben már irányító pozícióban tevékenykedett. 1967-ben műszaki igazgatóhelyettségé lépett elő, majd 1974-től 14 éven át vezette az Igazgatóságot. A Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság volt első és egyetlen munkahelye, ahol végigjárta a rang-

létrát. Úgy gondolom, ez már önmagában is példaértékű, főleg mai szemmel nézve. Munkásságának egyik kiemelkedő területe a tájsebek revitalizációja volt, melyről egy, a vízrendezést kritizáló újságcikkre írt válaszában így fogalmazott: „A vízi mérnökök célja mindig is az volt, hogy megfelelő vízkörnyezetet alakítsanak ki, ezért vagyunk szószólói a roncsolt területek hasznosításának is.” Új természetközeli területek létrehozása mellett igyekezett megőrizni a régió természeti értékeit is, mely-

Úttörőcsapat a csónakban

Csónakázótó egykoron (forrás: Berzsényi Dániel Megyei Hatókörű Városi Könyvtár)

re jó példa a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer, mely szintén az ő nevéhez fűződik. Talán mindenki tudja, Szombathely város egyik gyönyörű zöld foltja, a Csónakázó-tó is régen egy téglagyári agyaggödör volt. Hogy a helyén most tavak találhatóak, azt Gaál Ferencnek is köszönhetjük. Az ő kezdeményezésére és irányításával indult meg a felhagyott Kenderesi téglagyár agyaggödrének helyreállítása 1961-ben, mely akkorra egy elhanyagolt, gazzal beült, illegális személtlerakóvá vált. Azonban a tavak létrehozása nem csak annyiból állt, hogy kitisztítják, majd kikotorják a medret és felöltik vízzel, a vízellátás megoldásához az Arany-pa-

takot új mederbe kellett terelni, valamint duzzasztók építése is szükségessé vált. A hatalmas munkát a vízügy fogta össze, rengeteg ember dolgozott a tervezésen és kivitelezésen társadalmi munkában, a igazgatóság dolgozóin kívül a város lakói is. Iskolások és több helybéli gyár dolgozói is arra szánták a szombat és vasárnapjukat, hogy minél előbb elkészüljön az akkor még 19 katasztrális hold területűre tervezett Csónakázó tó. Ezt később 23 holdra növelték annak érdekében hogy külön horgásztó is létesüljön. Természetesen az emberi munkaerő mellett a vízügyi igazgatóság kotrógépe is a helyszínen dolgozott. A tavak létesítése mellett

Társadalmi élet a tavon

a projekt a strandfürdő építését is magába foglalta, melynek együttes költségét nagyjából, 1 millió forintra becsülték. 1963-ban a tavaszi árvizek hátráltatták a munkálatokat. A megáradt Arany-patak lakóházakat fenyegetett, ezért annak vizét a félig elkészült tóba kellett vezetni. Olyan nagy mennyiségű víz gyűlt össze, hogy a munkálatokat csak szeptember közepén lehetett folytatni. A Csónakázó és horgásztavat végül 1965. augusztus 20-án vehették át a Szombathelyiek. Hamar belopta magát a helyiek szívébe, már az első években horgászversenyek és különböző rendezvények helyszínévé vált. 1967-ben a megye arborétumaiból több mint 5000 fát telepítettek a tó környékére, mellyel elnyerte végső formáját. Elkészülte után, szintén Gaál Ferenc kezdeményezésére, több hasonló tó készült el, többek között Kőszegen, Sárváron és Zalaegerszegen. Nem csak a megyében, de az egész Nyugat-Dunántúl vízgazdálkodásában meghatározó szerepe volt.

Vas Nép – 1964.

BÚCSÚZUNK...

Tóthné Temesi Kinga

Ismét egy olyan kollégától búcsúzunk, aki a szó legnemesebb értelmében volt maga az EMBER. Nyílt és őszinte tekintete, kedves mosolya minden körülmény között békét, tiszteletet és optimizmust sugárzott.

Takáts János Petőházán született elsőszülöttként, négyen voltak testvérek. Édesapja a Petőházi Cukorgyárban főkönyvelő, édesanyja háztartásbeli volt. Az általános iskolát Petőházán és Fertőszentmiklóson, a középiskolát a Soproni Bencés Gimnáziumban végezte. Felvételt nyert a Soproni Erdőmérnöki Karra, ahol 1954-ben megkapta a diplomáját, majd ugyanabban az évben megnősült. Innen kerültek Szeged mellé Ásotthalomra az erdészethez. Négy gyereket neveltek fel szeretetben, akik

mindnyájan diplomások lettek. Tizenkét unokája és nyolc dédunokája született. 1962-ben áthelyezték Nyugat-Magyarországra, Szombathelyre, ahol a Vas Megyei Tervező Irodánál (Vasitervnél) helyezkedett el. Ezután kis megszakítással (1972-1976. Mélyépterv) 1992-ig a Vasiterv dolgozója. A Vasiterv Településtervezési Irodájában eltöltött 16 év alatt részt vett közel 100 nyugat-dunántúli településrendezési terv elkészítésében.

Nyugdíjazása után létrehozott egy saját tulajdonú irodát, a Takáts és Takács Mérnöki Kft.-t, melyben tovább dolgozott. Számos engedélyezési és kiviteli terv felelős tervezője volt, valamint rendezési tervekhez készített közlekedési és közmű munkarészeket. Munkahelyein a munkatársakkal kiváló kapcsolata volt. Messzemenően segítette fiatalabb kollégáit. Kedves János! Mosolyodat lelkünkben tovább őrizzük.

Tóthné Temesi Kinga

*Megrendülten értesültünk arról, hogy tagtársunk, **Csehi Jóska** földi élete bevégeztetett. Tudtuk, hogy már egy ideje súlyos betegséggel küzd, de még ez sem gátolta örökmozgásában, valamely ügyért való kitartó küzdelmében.*

Fékezhetetlen energiával és lelkesedéssel élte életét hivatásában, családon belül és a közéletben egyaránt.

Gépészmérnökséget első munkahelye a MÁV Szombathelyi Fűtőház Főnökség volt, majd a Budapesti Műszaki Egyetemen a közlekedésmérnöki diploma megszerzését követően pályája folyamatosan felfelé ívelt. Érdeklődése az energetika felé irányult. Folyamatosan képezte magát, a BME Gépészmérnöki Karának Energiagazdálkodási Szakán gazdasági mérnöki oklevelet szerzett. 1976-tól kezdődően a távhőszolgáltatásban dolgozott, aktív munkássága utolsó 13 évében a Sárvár Távhő Kft. ügyvezető igazgatója volt.

Társadalmi és egyesületi tisztségeit számosságuk miatt felsorolni is nehéz, melyekben ő soha nem a pozíciót, hanem a feladatot látta. Hosszú éveken keresztül volt az Energiagazdálkodási Egyesület Vas Megyei Szervezet, a Magyar Energetikai Társaság, a Magyar Távhőszolgáltatók Szakmai Szövetség, a Magyar Mérnöki Kamara Hő és Villamosenergetikai Tagozat elnökségi tagja. Egyik alapítója a Vas Megyei Mérnöki Kamarának, aktívan dolgozott a Közlekedéstudományi Egyesület Vas

Megyei Területi Szervezetében, a Vas Megyeiért Egyesületben és mindenütt, ahol Vas megye fejlődéséért lobbizni lehetett. Munkásságát számos kitüntetés dicséri, melyek közül kiemelkedik a Knuth Károly Életmű Díj. A Rákóczi Szövetség Szombathelyi Szervezetének elnökeként elévülhetetlen érdemei vannak, többek között Esterházy János kultuszának megerősítésében.

Ugyancsak személyének köszönhető, hogy a Vas Megyei Mérnöki Kamara elnöksége szoros kapcsolatot építhetett ki a szombathelyi születésű Andráskay Edével, a svájci Gotthard-bázislagút egyik felelős mérnökével. Jóska nem kímélte magát, bátran vállalta fel a konfliktusokat is az általa képviselt nemes ügy érdekében.

ELHUNYT KUGLICS KÁLMÁN KAMARAI TAGUNK

2020. szeptember 8-án, életének 74. évében örökre megpihent.

Portschy Tamás

Nagy veszteség érte kamaránkat. Két kiváló kolléga, munkatárs távozott közülünk.

Kutnyánszky László tagtársunk (18-0030) okleveles építészmérnök 68 évesen végleg eltávozott

közülünk. A BME Építészmérnöki kar elvégzését követően a VASITERV Vas Megyei Tervező Vállalatnál kezdett dolgozni, majd a saját alapítású Modulor Kft. vezető tervezőjeként zömmel településrendezési terveket készített. Később, másfél évtizeden át volt Szombathely Megyei Jogú Város főépítész, egészen nyugdíjba vonulásáig. A városrendezési terv koordinálásában, és több önkormányzati nagy beruházás előkészítésében vett részt, a tervezőkkel igyekezett mindig kiváló szakmai kapcsolatot tartani. 2014-ben a város Brenner-díjjal tüntette ki. Halála váratlanul érte mindazokat, akik szakmai vagy baráti kapcsolatot tartottak vele.

Lőrincz Csaba tagtársunk (18-0160) okleveles építőmérnök életének 62. évében váratlanul elhunyt. Az Ybl Miklós Műszaki Főiskola, a Pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskola Magasépítési szak és a BME Építőmérnöki kar elvégzése után, okl. építőmérnöki és építészmérnöki diplomával a Vas Megyei Állami Építőipari Vállalatnál, majd a Dunántúli AGROBER Mérnöki Kft.-nél dolgozott statikus mérnökként. Később önálló tervező vállalkozást alapított, melynek keretében sok

építész tartószerkezeti tervező munkatársaként megszámlálhatatlan épület, csarnok statikai terveit készítette. Folyamatosan képezte magát, több szakmérnöki kurzust elvégzett, mindig a legújabb tervezési programokkal dolgozott. 2015-ben Kiemelkedő Mérnöki Munkáért emléklapettben részesült. Nagy elhivatottsággal végezte munkáját, hosszú távon szeretett volna tevékenykedni, amit hirtelen halála megszakított. Hiányozni fog számunkra.

